

El Senat espanyol, pendent de reforma per després del 6 de juny

El laboratori senatorial

La convocatòria d'eleccions anticipades va deixar aturada la reforma del Senat. Ara, les forces polítiques han fet propostes per aprofundir-la, continuar-la o rebaixar-la. El debat sobre la cambra alta s'ha convertit en un test sobre l'evolució de l'estat de les autonomies.

6 JUNY

La convocatòria anticipada d'eleccions va deixar pendents moltes qüestions. Una d'elles, la reforma del Senat. El 28 d'abril s'havia de posar a vo-

tació la ponència de reforma del reglament, que preveia una reestructuració de la cambra per potenciar-ne la funció territorial.

Era el fruit d'un llarg debat, iniciat al desembre de 1987, aturat diverses vegades, i que finalment dugué a un consens. El nou reglament establí com a innovació principal la creació d'una Comissió General de les Comunitats Autònomes, en la qual, a més dels senadors, podrien participar els presidents de les comunitats o els seus consellers, i el president del govern, per debatre exclusivament assumptes autonòmics. En aquesta comissió, que es reuniria un cop a l'any, es podrien utilitzar, a més del castellà, aquelles llengües que tinguessin caràcter d'oficials en alguna comunitat autònoma. L'acord va ser subscrit pel portaveu del Grup Socialista, Manuel Jaime Barreiro, el portaveu del Grup Català, Joaquim Ferrer, el portaveu del Grup Basc, Carmelo de Renobales, i pel portaveu del Grup Mixt, Miguel Ángel Barbuzano. El Grup Popular es va negar a signar, en desacord amb l'ús

de les llengües oficials de les comunitats.

Ara aquest acord torna a estar en suspens, pendent dels resultats del 6 de juny, i el tema s'ha convertit en controvèrsia electoral, especialment pel que fa als grups nacionalistes. Aquests, i principalment CiU, han convertit la reforma del

Senat en un test a l'evolució de l'estat de les autonomies, en el sentit del reconeixement o no de la plurinacionalitat de l'estat. És el laboratori on s'experimenta el futur model d'estat.

De moment, però, amb les eleccions pel mig, la reforma del Senat torna a penjar

d'un fil. L'acord a què van arribar PSOE, CiU, PNB i Grup Mixt es podria veure anul·lat. En primer lloc, una victòria electoral del PP obligaria com a mínim a tornar a començar les negociacions, i, vista l'actitud que han mantingut fins ara, és clar que els resultats serien diferents.

En segon lloc, els programes electorals de les dues formacions polítiques majoritàries, PSOE i PP, no recullen la totalitat de l'acord signat. Òbviament, el PP n'està molt lluny. El seu programa recull només la voluntat de "reforçar" el Senat com a cambra de representació territorial. Però el programa del PSOE no fa tampoc una referència explícita a l'acord. Tot i manifestar la voluntat d'"adequar el Senat a la nostra estructura territorial", no concreta més, excepte que la reforma no ha d'excloure "la possibilitat de procedir a una reforma consensuada d'algun precepte constitucional". El programa afegeix només que es considera "positiu" que la reforma inclogui "fórmules" encaminades a facilitar l'encontre dels pre-

La reforma del Senat espanyol està aturada.

ARXIU

sidents autonòmics amb el president del govern.

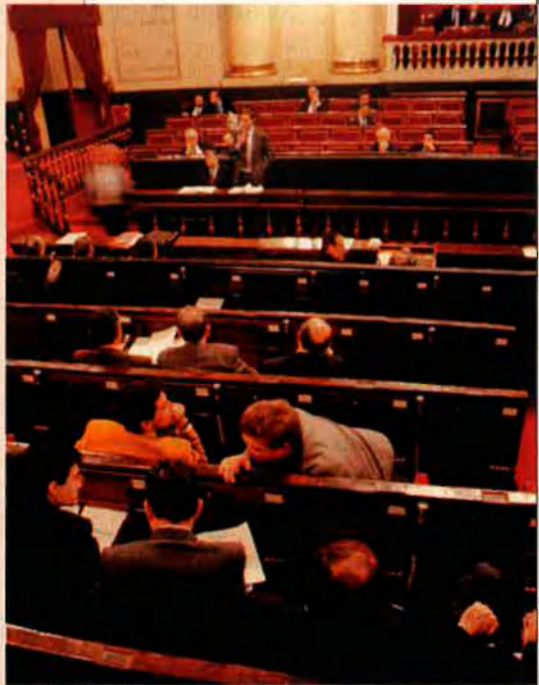
Res, doncs, pel que fa a l'ús de les llengües que no són la castellana, tema que els nacionalistes consideren cabdal per qualsevol aprofundiment del caràcter territorial de la cambra. Començant per CiU, i seguint per IC, ERC, UPV, PSM i UM, reclamen l'ús del català a la cambra alta, en el marc d'una àmplia reforma que té en cada partit diversos graus. Però també el PSC, pel que fa al Senat, té una posició, si no discrepant, sí més explícita que la del PSOE. Els socialistes catalans subscriuen la proposta dels seus socis estatals però hi introdueixen dos nous preceptes. En el seu manifest-programa, recorden l'acord de la passada legislatura i proposen l'ús de totes les "llengües espanyoles a la Comissió de les Autonomies" i també una "descentralització de la localització de les seus" del Senat o d'alguna de les seves comissions. Aquestes proposicions recullen, de manera més suau, la proposta de Pasqual Maragall.

L'acord a què es va arribar abans de la dissolució de les Corts no va satisfer cap de les forces nacionalistes dels Països Catalans. Inclús CiU, signatària de l'acord, el va qualificar de positiu, però només com un "primer pas". Ara, després de la convocatòria d'eleccions, la coalició nacionalista es veu capaç d'incidir més en el disseny de les polítiques i decisions estatals i, pel que fa al Senat, propugna una reforma més àmplia. Significativament, Miquel Roca, en el seu discurs de proclamació com a candidat, parlant del pacte per la reforma del Senat, afirmava: "No tinc cap inconvenient a dir que suscitava entre nosaltres, en CiU, recels i matisacions prou coneguts pel seu caràcter minso i limitat, però que no dubtàvem a qualificar-lo com un pas positiu". En to d'advertència i recordant el vot en contra del PP -"n'hi havia que ni això volien"-, Roca va assegurar que "a partir d'ara el punt de partida haurà de ser més generosament interpretat". CiU en aquesta campanya ja no parla de cambra de representació territorial sinó de cambra de les nacionalitats i regions, i planteja en el seu programa una reforma de la Constitució que inclogui també un canvi en el sistema d'elecció dels senadors. Segons el programa electoral, la reforma del Senat hauria de possibilitar també la formació de grups territorials -i no per partits- i l'ús de totes les llengües oficials -parla directament de Senat, sense especificar comissions-. CiU també proposa la crea-

"Cohabitació bicameral"

Fins ara les dues cambres amb què funciona la democràcia espanyola havien tingut el mateix color. La majoria que controlava el Congrés, controlava també el Senat. Aquest fet, sumat a la condició de cambra de segona lectura i a la seva manca de representativitat territorial, ha fet que el Senat no tingués gaire protagonisme en la vida parlamentària i política espanyola. Era una institució de tràmit formal, amb escassa incidència. Ara això pot canviar. A banda de la possible reforma amb criteris territorials, incerta i vacil·lant segons qui obtingui majoria, l'aritmètica electoral podria fabricar un nou disseny: un Senat amb majoria diferent a la del Congrés. Tot i que qualsevol predicció encara és molt arriscada, les expectatives de vot assenyalen un resultat molt igualat entre els dos grans partits, PSOE i PP. Si aquesta diferència fos molt mínima, tot i que el PSOE aconseguís mantenir més diputats al Congrés, el PP podria tenir més senadors. O en tot cas, a manca de majories absolutes, es podrien configurar majories pactades diferents a cada cambra, on entrarien en joc les minories, sigui IU, o siguin els regionalistes o nacionalistes diversos.

Aquest fet, tot i que genera expectació i dona més rellevància als candidats a la cambra alta, no s'ha traduït en un reforçament polític de les llistes. En el cas dels partits majoritaris, sovint és degut al fet que aquests envien els seus senadors més actius, els que tallen el bacallà, mitjançant la designació parlamentària autonòmica. Les llistes pel Senat sovint deixen lloc a independents com és el cas de Victòria Camps, pel PSC, o Sixt Cambra, per CDC, que van acompanyats per pesos pesants o històrics com el socialista Jordi Maragall o la convergent Carme Servitge, o Lluís Hernández en el cas d'IC. ERC ha optat per la joventut de Rut Carandell i la veterania civil d'Albert Bertrana. A les Illes, predominen noms de partit, com Josep Canellas, germà del president del govern Balear; Jeroni Albertí, per UM; i Pere Sampol, pel PSM. Al País Valencià destaquen també els homes de partit, com Pedro Agramunt, pel PP, i el socialista Alfons Cucó.

La nova composició del Senat determinarà l'abast de la reforma. RAFA GIL

formacions introdueix matisos. Iniciativa defensa una reforma de la Constitució per donar caràcter territorial al Senat, i que la circumscripció electoral sigui la nacionalitat o regió. ERC defensa la "composició nacional" del Senat, mitjançant l'establiment de "grups suprapolítics" que representin les nacions de l'estat. UPV, partint de la premissa que el Senat és una "figura retòrica que no caldria que existís", defensa la representació per comunitats autònomes. El PSM també defineix el Senat com "un luxe que no s'adiu amb els principis més elementals de la racionalitat institucional", i proposa, també en la línia de la territorialització, modificar la Constitució i que els senadors siguin designats exclusivament pels parlaments autonòmics. Finalment, Unió Mallorquina "no vol entrar a discutir" la necessitat d'una reforma constitucional, però reclama la representació per autonomies, totes amb el "mateix pes".

P. M.

Pere Martí